

Miljøstyrelsens kommentering af slutrapport, fremsendte lister (excelark), samt håndteringen af kommentarerne

Generelle bemærkninger fra Miljøstyrelsen:

Specifikke kommentarer

Side	Afsnit	Kommentar	Håndtering af kommentar
		<u>Følgende kommentarer vedrører slutrapporten:</u>	
		Generel kommentar: Henvisning til retslige grundlag for invasive arter er EU-forordningen for invasive arter (evt. også CBD), frem for f.eks. Miljøstyrelsen og IUCN.	OK
3	1	Præcisering af dele af afsnit mht. projektets resultater: ud fra en række kriterier således at myndighederne fik en vurdering af forskellige arters invasive karakter på tværs af artsgrupperne (Naturstyrelsen 2016). Resultatet af denne tværgående vurdering blev udarbejdelsen af en liste, på tværs af alle artsgrupper, over hvilke invasive arter der blev vurderet som havende størst påvirkning på miljø, human sundhed og samfundsøkonomi. I rapporten fra	Er stort set rettet efter forslaget : Resultatet af denne tværgående vurdering blev udarbejdelsen af en liste over hvilke ikkehjemmehørende arter, der blev vurderet som havende størst påvirkning på miljø, human sundhed og samfundsøkonomi. I rapporten fra konferencen blev det præciseret, at den var et første skridt i at foretage en tværgående vurdering af forskellige ikke hjemmehørende arters invasive karakter, og at der fremadrettet ville være behov for revision af listen, dels fordi der hele tiden kommer nye arter til landet dels fordi vores viden om arterne konstant øges.

		konferencen blev det præciserets det, at den var et første basalt skridt i at foretage en tværgående vurdering af forskellige ikke hjemmehørende arteres invasive karakter, og at der fremadrettet ville være behov for revision af listen, dels fordi der hele tiden kommer nye arter til landet dels fordi vores viden om arterne konstant øges.	
3	1	Spørgsmål vedr. korrekt citation: Miljøstyrelsen vurderer at det korrekte er at citere COWI/IGN.	Er rettet
3	2	Tilføjet følgende sætning til sidst i afsnittet, da dette sammen med de reviderede og nye faktaark er de vigtigste resultater af dette projekt og bør derfor rykkes helt op forrest i bilagslisten: Resultatet af dette arbejde er en revideret liste over invasive arter i Danmark (Bilag 1)	Er rettet som foreslået.
3	3	Opsætning i punktform for at lette læsbarhed.	OK
3	3	Følgende tekst indarbejdes i kap. 4: Tidligere blev ikkehjemmehørende arter, der samlet opnåede en score på 7 eller mere og en score på 3 eller mere for summen af de to parametre 'påvirkning på hjemmehørende arter' og 'påvirkning på økosystemfunktioner' betragtet som invasive (Miljøstyrelsen 2017). Dette kriterium er, som det også fremgår af kapitel 4, ændret. For at en ikkehjemmehørende art fremadrettet kan betegnes invasiv skal den	OK

		kunne reproducere og sprede sig i landet, dvs. scoren for spredningspotentialt må ikke være 0. Desuden skal den påvirke hjemmehørende arter negativt, dvs. scoren for påvirkning på hjemmehørende arter må ikke være 0. Endelig skal arten have en samlet score på 3 eller mere såvel på de to biologiske parametre, påvirkning af hjemmehørende arter og påvirkning af økosystemfunktioner, som på summen af scoren for spredningspotentialt og levestedets bevarings- og naturværdi.	
7	2 og 3	Følgende tekst slettes: I mail af 19. maj 2021 er Aarhus Universitet blevet inviteret til at afgive tilbud vedr. afholdelse af konsensuskonference for invasive arter 2021. Tilbudsindhentningen omfatter indkøb af Organisering, gennemførsel og afrapportering af konsensuskonference for invasive arter. Opgaven er nærmere beskrevet i bilag 1 (Ordregivers kravspecifikation). og Seniorforsker Beate Strandberg, DCE – National Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet, fremsendte 7. juni 2021 tilbud på opgaven og vandt denne.	OK
7	5	Følgende foreslås slettet da det vigtige her er hvorvidt der er sket ændringer i forhold til sidste konsensuskonference:	Er rettet

		Der har tidligere været defineret en tidsgrænse i forhold til hvornår en art betegnes som ikkehjemmehørende, således at arter, der er introduceret tidligere end dette tidspunkt, for planter år 1700, betragtes som hjemmehørende (Svart & Lyck 1991). En sådan tidsgrænse benyttes imidlertid ikke i CBD, hvorfor vi heller ikke benytter en sådan. For arter, hvor det er dokumenteret at arten er indført af mennesker bevidst eller utilsigtet, vil arten blive betragtet som ikke hjemmehørende uanset tidspunktet for introduktionen. Teksten foreslås erstattet med følgende: I forhold til EU-Forordningen om invasive arter er der ikke nogen tidsgrænse i forhold til hvornår en art betragtes som hjemmehørende. For arter, hvor det er dokumenteret at arten er indført af mennesker tilsigtet eller utilsigtet, vil arten blive betragtet som ikke hjemmehørende uanset tidspunktet for introduktionen.	
8	4	Følgende foreslås uddybet og evt. med forklaring af metoden i et bilag: Vurderingen blev foretaget med udgangspunkt i den belgiske HARMONIA-metode (også kaldet ISEIA guidelines, Branquart (2009)) baseret på den på vurderingstidspunktet tilgængelige viden.	Er ændret til: Vurderingen er baseret på den på vurderingstidspunktet tilgængelige viden og med udgangspunkt i den belgiske HARMONIA-metode (også kaldet ISEIA guidelines, Branquart (2009)), der omfatter scorer for de fire førstnævnte af effekterne, men tilføjet scorer for økonomiske effekter og helbredseffekter, som foreslået af Cowi og IGN (COWI/IGN 2016).

10	1	Det foreslås, at der frem for henvisning til rødlistede arter henvises til truede hjemmehørende arter.	
10	3	Det foreslås at "dokumenteres" erstattes af "sandsynliggøres"	Er rettet
10	8	Det foreslåes at tilføje "eller umulig" til følgende sætning: De danner ofte blivende populationer og effekten på de hjemmehørende arter betragtes som svær <u>eller umulig</u> at nulstille	Er tilføjet
11	5	Det foreslås er erstatte ordet "let" med "muligt".	Er ændret
13	3	Det foreslås at der indsættes et eksempel, f.eks. en boks, for at lette forståelsen af teksten.	Er tilføjet
14	2	Det foreslås at tabel 5.1 flyttes om i et bilag. Derudover skal faglige kvalifikationer anføres. Til sidst skal bilaget også indeholde en liste over alle deltagere ved konsensuskonferencen, samt alle organisationer, myndigheder og personer (medlemmer af rådgivende gruppe og statslige lodsejere), der har været hørt og bidraget til projektet. Denne kommentar gælder også første afsnit i punkt 6 på side 16.	Er tilføjet som Bilag 4. Ekspertgruppernes sammensætning
16	2	Program for konferencen bør udelades. Det kan evt. flyttes til et bilag.	Ok
17-18		Tabel 1 foreslås slettet, da usikkerheden omkring de faglige kvalifikationer samt formålet med afstemningen var uklart for mange af deltagerne. Tabellen har ikke	Tidligere tabel 1 er slettet, og der er tilføjet ny tabel 2 som sammenfatter informationerne vedr. invasive arter.

	betydning for det videre forløb for ekspertgruppernes arbejde. Generel kommentar: Det foreslås at der indsættes resultat/konklusionsafsnit. Det kunne f.eks. være følgende: På baggrund ekspertgruppernes vurdering af arterne på listen over ikkehjemmehørende arter og vurderingerne foretaget på konsensuskonferencen samt tilbagemeldinger fra interessenter er der udarbejdet en revideret liste over ikkehjemmehørende arter med score i forhold til arternes påvirkning af natur, sundhed og økonomi, Bilag 1 (BEMÆRK AT DETTE ER DET DER PT ER BILAG 2). Arterne i bilag 1 er listet efter de kriterier der er gennemgået i kapitel 4. Ud fra disse kriterier ses det i bilag 1 at XX arter er vurderet som invasive i Danmark. Af disse er YY plantearter, ZZ pattedyr, ... (evt. en tabel/boks med disse oplysninger)... Det skal bemærkes at de scorer der fremgår af listen (bilag 1) ikke kan sammenlignes med de scorer der tidligere er foretaget for ikkehjemmehørende arter. Det skyldes at hvor scoren tidligere var 1,2 eller 3 for påvirkningsgraden, er den nu 0, 1, 2 eller 3 for påvirkningsgraden. Som anført overfor skyldes denne ændring ønsket om at præcisere en forskel mellem ingen effekt og	Eventuelle forskelle mellem scoring af arter hhv. placering på nuværende invasivliste og listen i Bilag 3 (Miljøstyrelsen 2017) er grundig behandlet. Der er generelt få markante ændringer i den samlede score. Forskellene i placeringen på listerne, som der er kommenteret på, skyldes primært at de 66 arter i Miljøstyrelsens Bilag 3 (Miljøstyrelsen 2017) ikke blot er arter, der forekommer i Danmark men også 25 Horizon-scan arter. Desuden omfatter dette bilag langt fra alle arter, der ifølge det daværende kriterium, blev vurderet som invasive, men indeholder udelukkende arter med en samlet score på 14 eller mere. Dette fremgår nu af teksten vedr. resultaterne fra konferencen.

		en lav effekt. Tidligere var de de to kategorier slået sammen. Nogle af de arter der er vurderet som invasive i Danmark er allerede vidt udbredte i landet, mens andre endnu kun har en begrænset udbredelse. Det må forventes at nogle eller alle de arter der i dag har en begrænset udbredelse i landet medindenfor en en tidshorisont på 10 år vil kunne spredes yderligere og dermed forekomme flere steder eller endog i hele landet. Med henblik på forvaltningen af disse arter og muligheden for at hindre eller begrænse spredning af dem, vil det være af stor betydning løbende at overvåge deres udbredelse. En sådan "overvågning" af alle arterne vil både omfatte eksisterende naturarealer, men også forekomster i haver, parker og endda i huse vil være relevant for at kende status for de forskellige arters udbredelse. Det betyder at "overvågningen" af de invasive arter skal være meget mere omfattende end den naturovervågning, der sker i statsligt regi. I Arter.dk indberettes fund af blandt andet invasive arter fundet på private arealer og i huse og derfor vil denne portal kunne være en vigtig del af overvågningen med fordel kunne bruges til at overvåge af udbredelsen af de invasive arter på listen. Invasive arter er levende organismer der alle har evnen til at formere sig og spredes i naturen. Nogle af arterne på listen har været i Danmark i over hundrede år, andre kun i få	

år. Den vurdering der er foretaget af de enkelte invasive arter er baseret på vort nuværende kendskab til arternes etablering og nuværende spredning i Danmark men da enkelte arter kun har været i landet få år er vor viden om deres mulighed for spredning begrænset til hvad vi ved om artens spredning i andre lande. Det betyder, at på sigt vil nogle arter muligvis ikke kunne spredes i Danmark. Invasive arter er levende organismer og vil derfor have mulighed for at tilpasse sig tilpasse sig levestandarderne i Danmark. Denne tilpasning kan ske hurtigt eller over flere generationer og vil have betydning for om de invasive arters mulighed for yderligere spredning. I takt med at vor viden om de enkelte invasive arter øges i de kommende år, vil der derfor også kunne være behov for at justere scoren for enkelte arter på listen.

Det foreslås at resultaterne kan opgøres på en mere sammenfattende måde. F.eks.:

Tabel AA. Tabellen viser hvilke arter der betragtes som invasive i Danmark. Indenfor hver scoringsklasse er arter listet i alfabetisk rækkefølge efter deres latinske navn. Af bilag XX ses hvilke score hver art har fået for de enkelte typer af effekter.

Score	Arter
17	Kæmpe-bjørneklo (<i>Heracleum mantegazzianum</i>)
16	Stillehavsøsters (<i>Magallana gigas</i>)

		15	Bjerg-fyr (<i>Pinus mugo</i>), Brun rotte (<i>Rattus norvegicus</i>), Rynket rose (<i>Rosa rugosa</i>),	
		14	Almindelig vandpest (<i>Elodea canadensis</i>), Asketoptørre-stilkskive (<i>Hymenoscyphus fraxineus</i>), Amerikansk ribbegøple (<i>Mnemiopsis leidyi</i>), Sortmundet kutling (<i>Neogobius melanostomus</i>), Mårhund (<i>Nyctereutes procyonoides</i>) Engelsk vadegræs (<i>Spartina anglica</i>)	
		13	Krebsepest (<i>Aphanomyces astaci</i>), Canadagås (<i>Branta canadensis</i>), Stjerne-bredribbe (<i>Campylopus introflexus</i>), Dådyr (<i>Dama dama</i>) Glansbladet hæg (<i>Prunus serotina</i>)	
		12	Iberisk skovsnegl (<i>Arion vulgaris</i>) Japan pileurt (<i>Reynoutria japonica</i>)	
		11	Nilgås (<i>Alopochen aegyptiaca</i>) Østasiatisk søpung (<i>Styela calva</i>)	
		10	Hæk-berberis (<i>Berberis thunbergii</i>) Robinia (<i>Robinia pseudoacacia</i>)	
		9	Grøn cabomba (<i>Cabomba caroliniana</i>) Armensk brombær (<i>Rubus armeniacus</i>)	
		8	Brakvands-køllepolyp (<i>Cordylophora caspia</i>) Galizisk sumpkrebs (<i>Pontastacus leptodactylus</i>)	
		7	Japansk skeletreje (<i>Caprella mutica</i>) Europæisk visneskimmel (<i>Phytophthora ramorum</i>)	
		6	Kejsert træ (<i>Paulownia tomentosa</i>)	

		Generelt: Markante ændringer, som resultat af dette arbejde bør præciseres i rapporten med eksempler. F.eks. arter, der har betydelig ændring i scores (f.eks. bjergfyr, huskat, fasan og stillehavsøsters), samt hvorfor en art er tilføjet/fjernet til/fra listen (f.eks. terrapin). Er der andre forhold vedr. listen der bør tilføjes dette afsnit? Opdatering af Horizon scan listen?	Det er faktisk ikke korrekt at der er markante forandringer i scorer for de nævnte arter. Bjergfyr har fuldstændig samme score, for stillehavsøsters er samlede score i dag 16 mod tidligere 15, tilsvarende gælder for huskat og fasan. Det er ovennævnte forhold omkring forskelle i listerne, der bidrager til at samme score kan resultere i forskellig placering.
21	5	Følgende skal slettes: Vi foreslår derfor at der ved fremtidige konsensusvurderinger udarbejdes faktaark forud for afholdelsen af selve konferencen, og ikke som opgaven var defineret, at revisionen af faktaark lå efter afholdelsen af konferencen.	Dette krav virker helt urimeligt og efterkommes ikke. Det er en helt oplagt bedre arbejdsgang at udarbejde faktaark tidligere i processen fordi det er i den forbindelse at man bliver klar over det reele vidensgrundlag.
23	4	Følgende foreslås slettet, da det ikke bidrager til viden om invasive arter: I Danmark blev en rutinemæssig overvågning af fyto- og zooplanktonarter startet i 1980'erne. Data foreligger fra tidligere år i form af videnskabelige afhandlinger som dækker enkelte år og områder.	Ok
23		Kapitel 9 om fytoplankton forslås gennemgået så den sprogligt hænger sammen med resten af rapporten.	Det sproglige er søgt tilrettet

23		Cases foreslås angivet i en boks, frem for direkte i teksten.	
24		Jf. kravspecifikationen til nærværende projekt, skal rapporten indeholde resultater fra konsensuskonferencen og ikke anbefalinger til evt. fremtidige overvågningstiltag. Derfor slettes følgende: Det er nødvendigt at forekomsten af /opblomstringer af potentielt ikkehjemmehørende arter anerkendes og analyseres sammen med andre presfaktorer på marine økosystemer så som eutrofiering, fiskeri med bundslæbende redskaber og miljøfremmede stoffer.	ok
31		Det bør overvejes om afsnit om definitioner og ordforklaringer skal flyttes om i starten af rapporten.	Placeringen sidst i rapporten fastholdes, da det vil virke forstyrende hvis disse bringes i starten.
		Generel kommentar: På baggrund af Miljøstyrelsens kommentarer bør rækkefølgen af bilag genovervejes og referencerne justeres i teksten.	Rækkefølgen er ændret
		Generel kommentar: I rapporten bør det beskrives at påvirkningen af økosystemfunktioner er revideret ift tidligere. Rotte går f.eks. fra 3 til nu 1 hvad der påvirker placeringen på listen. Kun 2 dyr (Amr ribbegøple (linje 12) og signalkrebs (linje 29) scorer 3! Det kan undre at signalkrebs scorer 3, den "erstatte" Eur. flodkreb så økosystemet er	Dette forhold er beskrevet og uddybet.

		ikke påvirket. Krebsepest har sin egen linje, men selvom denne sygdom udrydder flodkrebs "overtager" signalkrebs den økologiske funktion.	
		<u>Følgende kommentarer vedrører listen over ikkehjemmehørende og invasive arter:</u>	
		Generel kommentar: For at lette overblikket over markante ændringsskift for visse arter som konsekvens af denne konsensuskonference, skal der i listen indsættes en kolonne, der redegør for hvorfor der f.eks. er betydelige ændringer i scores for en art (f.eks. bjergfyr, huskat, fasan og stillehavsøsters), samt hvorfor en art er tilføjet/fjernet til/fra listen (f.eks. terrapin).	Det vil fremgå af bilaget. Der er ikke betydelige ændringer i scorer for de nævnte arter.
		Generel kommentar: Underarter/varieteter bør fremgå under hovedarten, medmindre scoren er markant anderledes for underarten/varietetet. Det kan fremgå i et bemærkningsfelt, hvis det f.eks. kun er bestemte (men ikke alle) underarter, der er relevante.	Dette er rettet.